

Dedek Mraz prihaja v „Mojco“

Seveda je res: v MOJCI bo tam nekje od dvajsetega tega meseca karseda živó. Vsej tej živosti smo dali tudi ime: DEDEK MRAZ PRIHAJA V VAS... in si za tem imenom predstavljali na stotine čudnih reči. Na primer. SNOOPY SE VRACA, čudovita ameriška risanka sodobnejših oblik. Naši otroci poznajo oba junaka te risanke: kučka Snoopyja in dečka Charlieja Browna, neločljiva prijatelja, ki doživita na kupe smešnih in čudovitih avantur. Precej manj je ta filmček naiven kot npr. Disneyeve zgodbe, tudi ne tako oster in indiskreten, kot so avtorja mačka Fritza. Bil Melendez, avtor filmskega Snoopyja, je ustvaril lasten filmski izraz, ki se prilega tudi našim najmlajšim ljubiteljem animiranega filma. In za dedka Mraza bo Snoopy spet pravi posladek. »Večno mladi« so seveda tudi filmi, ki odkrivajo pustolovščine mornarja Popaja, kot recimo v filmu NEUSTRAŠNI POPAJ: ljubljene občinstva vsega sveta, pogumni mornarček in njegova nepogrešljiva konzerva špinače, ki ga rešuje iz še tako zapletenih položajev, v katerih se je znašel, ko je »brnil čast« svoje ljubljene Olive. Vselej aktualen, romantični borec za pravico in zaščito slabih je tudi pri nas občudovan gost, vsakič dobrodošel in vsakič pričakovan s simpatijami.

In še neka popularna ameriška risanka je nastala zunaj neprehodnih ograj Walta Disneya kot razumljiva in zdrava konkurenca: to sta neločljiva in najbrž najbolj željno čakana prijatelja vseh ljubiteljev risane filma, pa naj si bodo rosno mladi ali zimsko-stari, »najboljša sovražnika« TOM IN JERRY. Seveda bosta tudi ta dva okrasila dedomrazovski december. 11 kratkih filmčkov tvori celoto celovečerne predstave: večni izziv, košček sira — je nenehni vzrok za »vojno« med najboljšima sovražnikoma. In za konec seveda še vrhunec iz bogate zakladnice klasičnega Walta Disneya, tega animatorskega nesmrtnika, ki je svetu podaril tudi najlepše stvaritve klasične pravljicar-ske literature: tokrat se bodo naši najmlajši naslajali ob večno mladi SNEGULJICI, za katero pač smemo reči, da je prav biser v sicer bogatem trezorju animiranega filma.

Javna tribuna, pa še vsi drugi z njo želijo najmlajšim, pa tudi vsem, ki imajo mlado srce, prijetnega dedka Mraza in — srečno novo leto 1981!

aero

tribuna 14

Portret Franca Kurinčiča

Brazde v srcu

Kateri del življenja Franca Kurinčiča je najzanimivejši? Življenje mladega vojaka v I. svetovni vojni, boj narodno zavednega kulturnega in uporniškega mladeniča, člana organizacije TIGR, trdo delo izseljenca v Argentini? Francu samemu je zanesljivo najlepši čas povratka iz daljne južnoameriške dežele v svobodno domovino svojih staršev.

● Maja 1948 je ponosna »Partizanka« zaplula v reško pristanišče. Na krovu vitke ladje je stotnja izseljenec-povratnikov s solzami v očeh zrla na domača tla. Na premcu bele lepote je vihral napis: Mussolini nas je izgnal, a Tito nas je vrnil. Tudi Franc z ženo in hčerko je stal na krovu in jokalo:

● »Bilo je nepopisno lepo. Z vlakom smo potem odpotovali domov na Idrsko. Oče je stal pred hišo in se veselil. Sinovi so se vendarle vračali pod domačo streho. Imel je prav, ko je dejal Italijanom: »Noč vas je prinesla, noč vas bo odnesla.«

Franc Kurinčič se je kasneje zaposlil v Ljubljani in je že 32 let šiškar. Novembra letos je dopolnil 80 let. Zanj, ki je resnično okusil trdi kruh tujine, je najlepše živeti v Jugoslaviji:

● »V Argentini smo lahko napravili kar koli, vedno smo bili le tujci...«

● Idrsko pri Kobaridu 1917. Avstrijski preboj italijanske fronte. Črnožolti žolnirji poberejo primorske fante in tudi Franca strpajo v 97. tržaški regiment. Vežbanje za ubijalski stroj v radgonskih kasarnah. 900 mladih, zdravih in boječih kmečkih fantov. Upor z rdečo rusko revolucijo okuženih povratnikov:

● »Nam mladim so dali ostre naboje in nas razmestili po mestu. Hudičevo je regljalo, upornike so polovili in postavili pred vojaško sodišče...«

Avstrijski so dvakrat streljali upornike. Enkrat je v molčečem polkrogu soldateske stal tudi Franc Kurinčič. Uporniki so padali pod krogami razgaljenih prsi in nezakritih oči... Tirolska fronta: »Tam smo zlezli v blatne järke in povem vam, nismo se posušili vse do konca vojne...«

Razpad monarhije. Kobariško pod Italijo, prihod domov... Italijani se silno veselijo zmage...

● Leta 1922 se tudi v krajih ob Soči pojavijo fašisti. Zatiranje, klofutanja zavednih Slovencev. Tudi Franca imajo takoj na piki. Izdan kot član organizacije TIGR, znan kulturni organizator. Pretepen, zaprt, vendar lokav. Ukinjajo slovenska prosvetna društva, godbenike silijo igrati fašistične koračnice, črnosrajčniki pritiskajo na Franca:

● »Sredi Kobarida mi je fašist pljunil v obraz. Kako da si upam biti proti njim, ki so toliko žrtvovali za našo osvoboditev.« Francu pod nogami gori, odloči se preseliti v Argentino. Italijanom je prav, na domove zavednih Slovencev naseljujejo Kalabrijece...

● Buenos Aires, Argentina. Franc s svojim dekletom v tuji deželi, v žepu skoraj ni prebite pare. Jezik tuj, dela ni. Zgrabi kar koli: pomivanje posode, pleskanje, delo v umetniški galeriji, gre za natakarja... Nazadnje delo pri španski tvrdki, ki prodaja vino. Dvanajst let. 1948. leta se izkoriščani organizirajo v federacijo trgovskih uslužbencev, španska firma je ujaljena, domotožje je veliko in France z ženo in hčerko, rojeno v Argentini, se odloči za vrnitev v staro domovino.

● Vendar se je Franc Kurinčič že v prvih letih težkega življenja v Buenos Airesu, v času gospodarske krize, udeleževal kulturnega življenja v slovenskem društvu »Ljudski oder« in Slovenskem prosvetnem društvu. Velike oddaljenosti so botrovala ustanovitvi Slovenskega prosvetnega društva II v četrti Parque de los Patricios. Člani so bili večinoma Tolminci, predsednik pa Franc. V času II. svetovne vojne se je tudi Kurinčičeva družina znašla v težkem položaju, delo društva je zamrlo. Po izboljšanju razmer so društva ponovno delovala, Franc pa si je prizadeval vsa društva združiti v eno samo. Leta 1943 je postal predsednik organizacijskega odbora 100-letnice rojstva Simona Gregorčiča. Proslava je izredno uspela. 1945. je bil izmed zastopnikov slovenskih društev izvoljen v odbor za Jugoslovansko Primorje. Postal je tudi njegov predsednik. Seznanjali so javnost, komu pravzaprav pripadajo Slovensko Primorje, Trst in Istra. V svojem dveletnem delovanju so razširili dejavnost tudi na tla Brazilije in Urugvaja. Vneto so zbirali podpise za pariško konferenco, pošiljali prošnje vsem vidnejšim zunanjim ministrom sveta. Franc Kurinčič je bil tudi podpredsednik tako imenovanega »Slovenskega sveta«, ki si je prizadeval združiti vsa slovenska društva v eno samo. 21. decembra 1948 je namerna uspela, štiri slovenska društva so se združila v »Slovenski ljudski dom«. Franc Kurinčič je še zadnjič prisostvoval seji enotnega društva, predal posle, dobil razrešnico z zahvalo in se vrnil v staro domovino.

● Dandanes je Franc upokojen. Videti je korenina. Smeje se. Pa mu v življenju ni bilo vedno do smeha. Veliko sva se pogovarjala, vendar ne bi rad izdal skrivnosti, ki jih bodo prinesli kmalu tiskani »Spomini« Franca Kurinčiča. Piše. Pretanjeno se spominja. Bolečine slovesa od rodne zemlje. Strelnih jarkov. Blata. Upora v Radgoni. Potujoča tujca v Argentini. Dela. Dela in dela in dela. Borbe za življenje, kruh, družino. Vzhičenih solz radosti prihoda:

● »Ampak občutek svobode, prostega življenja, petja slovenske pesmi...«

Red Republike s srebrnim vencem je visoko odlikovanje, ki ga je nedavno prejel Franc Kurinčič. Zahvala za delo in njegov način mišljenja.

Bogomir Šefic
Foto: Jaka Bregar